

Sunday, July 01, 2012
12:28 PM

საქართველოში უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის გაუმჯობესების პერსპექტივები

ეკონომიკურ ურთიერთობათა გარდაქმნის თანამედროვე ეტაპზე აქტუალურია სწორი ინვესტიციური მაკროეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და რეალიზაცია. საინვესტიციო საქმიანობის გააქტიურების, მისი ეკონომიკური სისტემის განვითარებისადმი დამოკიდებულების, ეფექტიანობის ამაღლების თეორიული და მეთოდოლოგიური პრობლემა უკანასკნელ წლებში განსაკუთრებულ სიმაღლეს იძენს, რაც გარდამავალი ეკონომიკის სასტარტო სირთულეებთანაა დაკავშირებული. ეკონომიკის რესტრუქტურირაცია და საკუთრების ფორმათა ცვლა, ეკონომიკურ ურთიერთობათა სისტემაში მიმდინარე გარდაქმნები, ძირეულად ცვლის განსახილველი პრობლემის გადაწყვეტისადმი დამოკიდებულებას როგორც მაკრო, ასევე მიკრო დონეზე. ეს თავის მხრივ, განსაზღვრავს ინვესტიციური პროცესების მართვის, პროგნოზირების, სტიმულირების საკითხებისადმი, ეკონომიკური და სოციალური ეფექტების დადგენის მეთოდოლოგიისადმი ახლებური მიდგომის აუცილებლობას.

ქვეყნის განვითარებისა და კეთილდღეობის დონის ერთ-ერთი განმსაზღვრელი მაჩვენებელია დოვლათის წარმოებისა და არა საბოლოო მოხმარებისთვის გამოიხნული ხარჯების ნაკადი, ანუ მატერიალური, ტექნიკური, ფინანსური და ინტელექტუალური ფასეულობების გრძელვადიანი დაბანდება ეკონომიკური საქმიანობის სხვადასხვა სფეროში მოგების, ან სოციალური ეფექტის მიღების მიზნით. ინვესტიცია, აგრეთვე ნიშნავს აქციების ან ობლიგაციების შეძენას რაიმე განსაზღვრული ფინანსური შედეგის მიღების მიზნით.

საინვესტიციო საქმიანობის ენციკლოპედიური ნაშრომის – „ინვესტირების საფუძვლების“ ავტორები, ლ. გიტმანი და მ. ჯონკი გვამდებენ შემდეგ განმარტებას: „ინვესტიცია კაპიტალის განთავსების ნებისმიერი ინსტრუმენტია, გათვლილი ხერხია კაპიტალის ღირებულების შენარჩუნების ან ზრდის და შემოსავლის დადებითი სიდიდის მიღების მიზნით“.

ქვეყნის ინვესტიციური პოლიტიკის ეფექტიანობის ამაღლების მიზნით აუცილებელია: ინვესტიციების რაციონალური განაწილება დარგების, სექტორების, ეკონომიკური პრიორიტეტების მიხედვით, ინვესტიციური ციკლის სწორი წარმართვა, ინვესტიციური პროცესების გააქტიურება, აგრეთვე

ინვესტიციური და ინოვაციური პროცესების ურთიერთდაკავშირება და სხვ.

უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა ქვეყნის ინვესტიციის ბაზრის ფორმირების აუცილებელ პირობად უნდა განვიხილოთ. იგი მნიშვნელოვანწილად უზრუნველყოფს ეროვნული ეკონომიკის არაფორმალურ, არამედ რეალურ ჩართვას მსოფლიო მეურნეობაში და როგორც მრავალი განვითარებული ქვეყნის გამოცდილება ადასტურებს, ეკონომიკაში კრიზისული მდგომარეობის დაძლევის, მისი სტრუქტურული გარდაქმნის, წარმოების ეფექტიანობისა და ხარისხის ამაღლების, საგარეო-ეკონომიკურ კავშირ-ურთიერთობათა გააქტიურების ერთ-ერთი ძირითადი გზაა.

საქართველოში რადიკალური ეკონომიკური რეფორმები გრძელდება. საწარმოო და სამეურნეო სისტემაში ღრმავდება სტაგნაციისა და რღვევის პროცესი, რეალურად არ არის ჩამოყალიბებული ქართველ ინვესტორთა მძლავრი ფენა, რომელიც გაატარებს მსხვილმასშტაბიან საინვესტიციო პოლიტიკას. არსებული ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება უცხოური ინვესტიციების მოზიდვითა და რაციონალური გამოყენებით არის შესაძლებელი. ამ საკითხის ოპტიმალურ გადაწყვეტაზე დამოკიდებული არა მარტო ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე ეკონომიკური გარდაქმნების წარმატება, არამედ შრომის საერთაშორისო დანაწილებასა და მსოფლიო მეურნეობაში ხელსაყრელი ადგილის დამკვიდრება.

ყოველი ქვეყანა განსაზღვრული სამართლებრივი, პოლიტიკური და ეკონომიკური სტრუქტურებით, განვითარების დონითა და თავისებური პირობებით ხასიათდება. ეს ფაქტორები ქმნიან ერთიან კომპლექსს და ერთიანდებიან ცნებაში „ინვესტიციური კლიმატი“, რომლის მიხედვითაც ინვესტორი აფასებს და განსაზღვრავს ინვესტიციების რისკის დონეს მანამ, სანამ პრაქტიკულად განახორციელებს კაპიტალდაბანდებას. საქართველოში უცხოური ინვესტიციების განხორციელების საწყის ეტაპს დაემთხვა პოლიტიკური არასტაბილურობა, სამოქალაქო ომი, კრიმინოგენური სიტუაციის გაუარესება, ჰიპერინფლაცია და ა.შ.

საქართველოში უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა უნდა განვიხილოთ, როგორც ინვესტიციის ბაზრის ოპტიმალური ფორმირების აუცილებელი პირობა. იგი უზრუნველყოფს საქართველოს ეკონომიკის

ნომიკის მსოფლიო მეურნეობაში არაფორმალურ, არამედ რეალურ ჩართვას და მოვიაზროთ ეკონომიკის კრიზისული მდგომარეობის გადალახვის, მისი სტრუქტურული გარდაქმნის, საწარმოო პოტენციალის თანამედროვე ტექნოლოგიურ დონეზე გადაყვანის მნიშვნელოვან, გამოცდილებით დადასტურებულ საშუალებად. მეტიც, ვერც საქართველო, ვერც სხვა ქვეყნები ინვესტიციური პოტენციალის ფორმირებისას, მისი ეკონომიკის რეფორმირების პროცესში მოზიდვისა და ეკონომიკური ეფექტიანობის ზრდის უზრუნველყოფად გვერდს ვერ აუვლიან მსოფლიო საინვესტიციო ბაზარში ჩართვას.

ამრიგად, დღეს საქართველოს ეკონომიკაში უცხოური ინვესტიციების გამოყენების აქტუალობა ეჭვს არ იწვევს. ეკონომიკის კარგახსნილობის, ეროვნული წარმოების კონკურენტუნარიანობის ამაღლების, მსოფლიო ბაზარზე ნდობის მოპოვების, საერთაშორისო საფინანსო გაცვლაში მონაწილეობის ინტერესები უცხოური ინვესტიციების მოზიდვისათვის პირობების შექმნის აუცილებლობას განაპირობებს. თითქმის ყველა ყოფილი ე.წ. სოციალისტური ქვეყნის გამოცდილებამ გვიჩვენა, რომ საზღვარგარეთული სტრატეგიული ინვესტიორების გამოჩენამ, რომლებიც საწარმოთა რეკონსტრუქციისათვის საჭირო რესურსების მობილიზაციისათვის არიან მზად და ამის უნარიც შესწევთ, მნიშვნელოვანი როლი ითამაშეს ამ ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში.

რა უშლის ხელს საქართველოში უცხოური ინვესტიციების შემოსვლას?

დღეს საქართველოში მთლად ნათელი არ არის საფინანსო ბაზრის სუბიექტების პოზიციები, მცირეა მყარი ფინანსური მდგომარეობის ბანკები, პრაქტიკულად არ არსებობენ კერძო საფინანსო ფონდები, სადაზღვევო ფონდები სრულყოფილად ვერ ახორციელებენ მათზე დაკისრებულ ფუნქციებს. ამგვარად, საფინანსო ბაზრის თითქმის ყველა ობიექტი ჩვენთან ჩანასახოვან მდგომარეობაშია. ეკონომიკას ესაჭიროება სტრატეგიული ინვესტირები და არა ეგრეთწოდებული „ცხელი ფულის“ დამანგრეველი შემოდინება და გადინება. აღნიშნული პრობლემის სათავე უნდა ვეძებოთ იმგვარი კანონდებლობის უქონლობაში, რომელიც ხელმოწერილი კონტრაქტების შესრულებას სავალდებულოს გახდიდა. საზოგადოდ ინვესტიორებს ჩვენს ქვეყანაში დიდი არჩევანი არა აქვთ. მათ ან ისეთ კომპანიაში უნდა დააბანდონ ფული, რომლებიც დიდი ხანია და კარგადაც მუშაობენ და თვით იცავენ საკუთარ ინტერესებს. ან გარისკონ და რომელიღაც სრულიად ახალ, უცნობ საქმეში მოახდინონ ინვესტირება, რომლის პერსპექტივებიც გაურკვეველია.

ცნობილია, რომ რაც უფრო მაღალია რისკი, მით მეტი უნდა იყოს დაბანდებათა შემოსავლიანობა. ჩვენი აზრით, სწორედ ამიტომაც უცხოელები სახსრების დაბანდებას გამოსყიდვის სწრაფი ვადების მქონე აქტივებში ამჯობინებენ. საქართველოს ეკონომიკაში ინვესტიციების რისკიანობის მაღალი დონე მოითხოვს მათ გაზრდილ შემოსავლიანობას, რომლის უზრუნველყოფა სხვადასხვაგვარი შეღავათების მინიჭებით შეიძლება. მაგრამ უფრო სერიოზულად უნდა განვიხილოთ უცხოელი ინვესტორისათვის არა პრივილეგიების შექმნა, არამედ საიმედოობისა და სტაბილურობის უზრუნველყოფა. მაშინ აღარ დაგვჭირდება ადგილობრივ ინვესტიორებზე უფრო მომგებიან მდგომარეობაში მათი ჩაყენება.

უცხოურ ინვესტიციებთან დაკავშირებულია წინააღმდეგობა, რომლის დაძლევის მექანიზმის პოვნა სასწრაფოდ უნდა მოინახოს. ამ წინააღმდეგობას საქართველოსთვის სტრატეგიული მნიშვნელობა აქვს და შემდეგში მდგომარეობს: ერთი მხრივ, უცხოურ ინვესტიციებზე მწვავე მოთხოვნამ, მეორე მხრივ კი, საბაზრო ძალების მოქმედებამ შეიძლება ჩვენი ქვეყანა დასავლეთის მხოლოდ სანედლეულო დანამატად აქციოს. ამ წინააღმდეგობის დასაძლევად უნდა შემუშავდეს ქვეყანაში უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის დასაბუთებული სტრატეგია, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება სტრატეგიული მნიშვნელობის მქონე ინვესტიციების მოტივაციური მექანიზმი. მისი შემადგენელი ნაწილებია უცხოელი ინვესტორისათვის მისაღები ეკონომიკური პირობები, სამართლებრივი და ადმინისტრაციული რეჟიმი სასწრაფოდ უნდა დამუშავდეს, თორემ სტრატეგიული ინვესტორი შეიძლება რამდენიმე წლის შემდეგ მოვიდეს, ის კი დღესაა საჭირო. გარდა ამისა გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ მთელს მსოფლიოში კონკურენცია არსებობს უცხოური ინვესტიციების მოზიდვაში.

იმისათვის, რომ გავანეიტრალოთ უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის წინააღმდეგობის უარყოფითი მხარეები, აუცილებელია, უწინარეს ყოვლისა, ვისარგებლოთ სათანადო მეთოდოლოგიური მიდგომებით. უცხოელი ინვესტორი კაპიტალს არ დააბანდებს პარალიზებული შიდა ინვესტიციური აქტიურობის მქონე ქვეყანაში. აქედან გამომდინარე, შიდა ინვესტიციური საქმიანობის გამოგოცხლება შეიძლება განვიხილოთ, როგორც კრიზისის დაძლევის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პირობა და როგორც უცხოური ინვესტიციების გადიდების კატალიზატორიც. ცხადია, უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა არ შეიძლება უცხოელეზისთვის ჩაკეტილ წარმოებებში, რომლებიც თავდაცვით და სტრატეგიულ პროდუქციას და ტექ-

ნოლოგიას უშვებენ. აუცილებელია თანაბარი ეკონომიკური და სამართლებრივი პირობების შექმნა ადგილობრივი და უცხოელი მეწარმეების ინტერესების ბალანსის საფუძველზე. ამ პრინციპის პრაქტიკული რეალიზაცია მჭიდროდ უნდა დაუკავშირდეს როგორც ეროვნული ინტერესების უზრუნველყოფას, ისე უცხოელი ინვესტორების დისკრიმინაციის დაუშვებლობას.

ჩვენში გავრცელებულია აზრი, რომ ინვესტიციების მოსაზიდად ჩვენ გვაქვს უპირატესობა იაფი მუშახელის სახით, თანაც დამატებით თუ შექმნილი კარგ საგადასახადო გარემოს, საგადასახადო ტარიფების შემცირების გზით, მაშინ შესაძლებელია ინვესტიციების შემოსვლა ქვეყანაში. იაფი მუშახელი ზრდის მოგების ნორმას და იგი შეიძლება იყოს გარკვეული სტიმული ინვესტორისათვის. მაგრამ როგორც პრაქტიკა მოწმობს, ინვესტიციები ძირითადად განვითარებულ ქვეყნებში ხორციელდება და არა განვითარებადში.

სტრატეგიული ინვესტორების ინტერესებთან შეხამებით ეროვნული ეკონომიკის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა უნდა მოხდეს უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის სტრატეგიის ყველა კომპონენტში: მიზნებში, პრინციპებში, სამეურნეო მექანიზმში, პრიორიტეტულ მიმართულებებში, ფორმებში, რეალიზაციის ეტაპებში და ა.შ. ამჟამად

საქართველოში, სულ უფრო აქტიურდება უცხოური პირდაპირი ინვესტიციების მოზიდვასთან დაკავშირებული საქმიანობა. მისი ინტენსივიკაციისა და შედეგიანობის ამაღლებისთვის აუცილებელია კანონმდებლობითი პროცესის გაძლიერება, რაც ხარისხიან და ეფექტიან სამართლებრივ უზრუნველყოფას მისცემს უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას, ქვეყნის ინვესტიციური პოტენციალის მნიშვნელოვნად გადიდების მიზნით. მთლიანობაში ქვეყანა მოქნილ პოლიტიკას უნდა ატარებდეს, რომელიც წამახალისებელ ღონისძიებებს ეფექტიან კონტროლს შეუხამებს. ასეთი კონტროლი გულისხმობს კეთილსასურველი ინვესტიციური გარემოს ორგანიზაციულ-სამართლებრივი წანამდგრდების მიზანმიმართულად შექმნას, რომლის განუყოფელი შემადგენელი ნაწილებია მოგების გარკვეული დონის მიღების გარანტია, საზღვარგარეთ მისი გადაგზავნის შესაძლებლობა, შემოსავლების განკარგვის თავისუფლება, დაბანდება და უსაფრთხოების გარანტიების არსებობა. ამასთან, უსაფრთხოების ერთიანი გარანტიების დროსაც შეღავათებისა და პრივილეგიების ოდენობა განსხვავებული შეიძლება იყოს. ამით უცხოურ ინვესტიციებს ჩვენთვის სასურველი მიმართულება მიეცემა.

GEORGE RODONAIA

THE PROSPECTS FOR IMPROVEMENT TO ATTRACT THE FOREIGN INVESTMENTS IN GEORGIA

Summary

Foreign investment is crucial for the improvement of Georgian economy. The great way for achieving the growth of the economy is the maximum mobilization of local capital as well as merging with the foreign capital, in which the foreign investments should act as the main catalyst.